NIET - ONTVANKELIJK

ONGEGROND/ AFGEWEZEN

Huisarts vergeet slechte uitslag van mammografie

De huisarts uit dit verhaal begrijpt zelf ook echt niet hoe dit kon gebeuren. De uitslag van de mammografie, bij een vrouw met in de voorgeschiedenis borstkanker, was helder. Een nieuwe laesie, sterk verdacht voor een maligniteit, snel naar de mammapoli dus. De huisarts probeerde de vrouw te bellen, zijn waarnemer ook. Ze kregen haar niet te pakken, en in het dossier schreef de arts: 'briefje sturen'. Dat gebeurde niet. Er gebeurde niets. Ook niet toen de vrouw in de maanden daarna op het spreekuur kwam.
Pas toen zij voor een andere reden was verwezen voor een echo van de bovenbuik, viel het de radioloog in het ziekenhuis op dat de follow-up van de mammografie nooit had plaatsgevonden. Toen de huisarts dat hoorde, is hij meteen naar de patiënte gegaan en heeft hij zijn spijt betuigd. De vrouw kreeg in één klap drie keer slecht nieuws: ze had waarschijnlijk een recidief mammacarcinoom, daar was niets mee gebeurd, en de uitslag van de echo was ook slecht: levermetastasen. Die bleken later van een sigmoïdcarcinoom afkomstig.
De huisarts erkent zijn fout, en heeft inmiddels gezorgd voor een beter controlemechanisme voor openstaande actiepunten. Het tuchtcollege laat zijn professionele manier van omgaan met zijn verantwoordelijkheid meewegen bij de beslissing om hem slechts een waarschuwing te geven.
Ook voor artsen, bij wie de gevolgen van gemaakte fouten soms buitengewoon zwaar kunnen zijn, is het belangrijk om te weten dat falen menselijk is. Zelfs bij goed werkende controlemechanismes kan dit gebeuren. Als het je overkomt, kun je niet meer doen dan: spijt betuigen, je toetsbaar opstellen, de patiënt de best mogelijke zorg blijven bieden en verbetermaatregelen treffen. Hopelijk lukt het deze huisarts zijn vak bevlogen te blijven uitoefenen.

Sophie Broersen, arts/journalist
Anneloes Rube, jurist KNMG

Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te Groningen d.d. 4 april 2017
(ingekort door redactie Medisch Contact)

Beslissing op de klacht van A, klaagster, overleden in januari 2017, (...) tegen D, werkzaam als huisarts te E, verweerder, (...).

01
Verloop van de procedure
(...) De zaak is behandeld ter openbare zitting van 14 maart 2017, alwaar zijn verschenen gemachtigde van klaagster, vergezeld van drie familieleden, en verweerder met zijn gemachtigde.

02
Vaststaande feiten
(...)
2.1 Klaagster is sinds 2013 onder controle bij verweerder voor een bij haar in 2002 vastgesteld mammacarcinoom. Op 6 oktober 2015 is bij klaagster een mammografie gemaakt in het F. In het verslag van de radioloog van dezelfde datum staat:
'Nieuwe laesie rechts, sterk verdacht voor een maligniteit. Advies: verwijzing mammapoli voor biopsie op korte termijn (doorgebeld aan de assistente van de aanvrager).'
2.2 De waarnemer van verweerder en verweerder zelf hebben klaagster op 6 oktober 2015 en op 7 oktober 2015 gebeld om de uitslag door te geven. Geen van beiden kon klaagster bereiken. Verweerder heeft in het medisch dossier genoteerd:
'Wrsch recidief mammaca re, pte niet te bereiken dus verwijzing nog niet gemaakt. RS: opnieuw geen gehoor. Briefje sturen.'
2.3 Het briefje is niet verzonden en verweerder heeft klaagster ook niet meer gesproken. Uit het medisch dossier volgt dat klaagster in het najaar van 2015 en het voorjaar van 2016 regelmatig op het spreekuur van verweerder of zijn waarnemer is gekomen met wisselende klachten. Toen klaagster op 25 juli 2016 bij verweerder kwam, klaagde zij over sinds drie tot vier weken constant aanwezige pijn in de bovenbuik, een misselijk gevoel, geen eetlust en pijnlijke ribben en rug. Verweerder heeft klaagster doorverwezen naar het ziekenhuis voor een echo van de bovenbuik.
2.4 Een dag later, op 26 juli 2016, is verweerder gebeld door de radioloog uit het F. Op de echo van de bovenbuik waren multipele levermetastasen gezien. De radioloog heeft verweerder tijdens ditzelfde telefoongesprek erop gewezen dat na de mammografie

GEGROND

Gegrond, geen maatregel
Waarschuwing
Berisping
Boete

(Voorwaardelijke) schorsing
inschrijving register
Gedeeltelijke ontzetting
Doorhaling inschrijving register

van 6 oktober 2015 geen verdere actie was ondernomen door klaagster. Verweerder is diezelfde ochtend naar het huis van klaagster gegaan om haar op de hoogte te stellen van de uitslagen. Hij heeft zijn spijt betuigd en hij is bij klaagster gebleven totdat klaagster mevrouw C, haar nicht, had bereikt en hij wist dat zij spoedig zou komen. Vervolgens heeft hij contact gelegd met de internist van klaagster in verband met het in te zetten behandeltraject. De volgende dag kon klaagster in het ziekenhuis terecht voor vervolgonderzoeken.

2.5 Op 28 juli 2016 heeft verweerder telefonisch contact opgenomen met klaagster. Op 29 juli 2016 heeft verweerder een familiegesprek gevoerd met klaagster, mevrouw C en haar partner. Op 10 augustus 2016 is op basis van de nadere onderzoeken vast komen te staan dat bij klaagster sprake was van een hepatogeen gemetastaseerd sigmoïdcarcinoom alsmede een recidief mammacarcinoom.

2.6 Intussen heeft verweerder zich – na overleg met mevrouw C – ingespannen om klaagster in het verpleeghuis van haar voorkeur te krijgen. Hierin is verweerder geslaagd en klaagster is op 9 september 2016 opgenomen in verpleeghuis G voor terminale zorg. Verweerder heeft klaagster aldaar in oktober 2016 opgezocht.

2.7 Verweerder is de huisarts van klaagster gebleven tot het moment dat zij werd overgedragen aan de verpleeghuisartsen van G.

2.8 Klaagster is overleden in januari 2017.

03
De klacht

3.1 (...) Omdat zij van verweerder niets vernam over de uitslag van de mammografie ging klaagster uit van een goede uitslag. (...)

3.2 Toen klaagster op 25 juli 2016 verweerder zelf zag, heeft verweerder haar onmiddellijk doorgestuurd naar het ziekenhuis voor een echo. Deze vond plaats op 26 juli 2016. Diezelfde ochtend is verweerder bij klaagster thuisgekomen met de mededeling dat klaagster in haar gehele lichaam metastasen had, inclusief een sigmoïdcarcinoom. Verweerder heeft klaagster toen pas verteld dat de uitslag van de mammografie in oktober niet goed was en dat hij heeft nagelaten deze uitslag aan haar door te geven. Hiervoor heeft hij zijn excuses aangeboden.

3.3 Klaagster verwijt verweerder dat hij niet de moeite heeft genomen om haar in oktober 2015 te bellen, een brief te sturen of langs te komen. Verweerder heeft geen enkel contact met klaagster opgenomen terwijl sprake was van een heel ernstige situatie. Ook toen klaagster in mei 2016 in de praktijk van verweerder was, heeft zij niets gehoord over de slechte uitslag van oktober. Klaagster heeft er veel verdriet van dat zij door deze nalatigheid van verweerder negen maanden op een behandeling heeft moeten wachten. Het leven van klaagster is hierdoor irreversibel verkort. Dit had volgens haar voorkomen kunnen worden. Een dergelijke fout mag nooit meer voorkomen.

04
Het verweer

4.1 Verweerder erkent dat hij onzorgvuldig heeft gehandeld jegens klaagster door na te laten haar in oktober 2015, na ontvangst van de uitslag van de mammografie, daarvan op de hoogte te stellen en haar te verwijzen naar de mammapoli van het ziekenhuis. Nadat verweerder de slechte uitslag van de mammografie op 6 oktober 2015 vernam, hebben zijn waarnemer en hij beiden getracht klaagster telefonisch te bereiken. Beiden kregen geen gehoor. Om die reden heeft verweerder zijn assistent verzocht klaagster schriftelijk te berichten dat zij contact met de praktijk diende op te nemen. Deze brief is nimmer verzonden. Een controlemoment ten aanzien van het doorgeven van een dergelijke uitslag, is door verweerder niet ingebouwd. Klaagster heeft de uitslag van verweerder uiteindelijk niet vernomen.

4.2 Verweerder begrijpt niet dat de uitslag van klaagster aan zijn aandacht is ontsnapt.

4.3 Verweerder heeft klaagster op 25 juli 2016 weer in zijn praktijk gezien. Hij heeft klaagster toen vanwege haar klachten doorverwezen naar het ziekenhuis voor een echo van de bovenbuik en een X-thorax. Pas op het moment dat de radioloog uit het ziekenhuis verweerder de uitslagen doorbelde en hem erop wees dat na de uitkomsten van oktober 2015 geen vervolgactie was ondernomen, realiseerde verweerder zich dat hij ernstig was tekortgeschoten richting klaagster door haar destijds de uitslag niet door te geven. Verweerder heeft klaagster direct thuis bezocht en heeft zijn diepe spijt betuigd. In een daaropvolgend familiegesprek heeft verweerder klaagster nogmaals zijn excuses aangeboden en haar uitgelegd welke rechtsmiddelen tot haar beschikking stonden: een claim tegen zijn praktijk en/of het indienen van een tuchtklacht tegen hem persoonlijk. Verweerder heeft tot slot ervoor gezorgd dat klaagster op korte termijn een plek kreeg in verpleeghuis G alwaar hij klaagster ook – eenmaal – heeft bezocht.

4.4 Verweerder is tot op de dag van vandaag zeer aangeslagen door het gebeuren en heeft zich veelvuldig afgevraagd hoe deze fout heeft kunnen gebeuren. Verweerder spant zich al vele jaren in als opleider van huisartsen en voor de ontwikkeling van nieuwe zorgprogramma's. Verweerder geeft toe dat hij is tekortgeschoten in de zorg die van hem als huisarts mocht worden verwacht en geeft aan dat hij zich refereert aan het oordeel van het tuchtcollege.

05
Beoordeling van de klacht

(...)

5.2 Het college is van oordeel dat verweerder klaagster niet de zorg heeft gegeven die van een redelijke en bekwame huisarts mocht worden verwacht. Verweerder is tekortgeschoten in zijn rol als huisarts door na te laten klaagster in oktober 2015 de uitslag van haar mammografie door te geven. Het college overweegt in dat verband dat op verweerder – als huisarts van klaagster – de verantwoordelijkheid rustte de bij hem bekende en relevante medische informatie van klaagster afkomstig van andere specialisten, met klaagster te delen. Door dit niet te doen, terwijl klaagster voor haar informatie afhankelijk was van verweerder, is verweerder ernstig tekortgeschoten.

5.3 Het college rekent het verweerder voorts aan dat hij klaagster in de maanden na oktober 2015 nog meerdere malen tijdens zijn spreekuur heeft gezien, maar niet eenmaal bij het openen van het dossier van klaagster heeft opgemerkt dat ten onrechte een uitslag niet aan klaagster bekend is geworden. Het college heeft het als bijlage 1 overgelegde 'Overzicht journaalregels' uit het systeem van verweerder gezien en concludeert op basis daarvan dat ten minste bij de eerste twee opvolgende afspraken van klaagster aan de praktijk van verweerder (op 27 november 2015 en op 12 januari 2016) de aantekening in het overzicht van 7 oktober 2015 op het scherm van verweerder zichtbaar moet zijn geweest. Deze aantekening laat geen reden tot twijfel:
'*Wrsch recidief mammaca re, pte niet te bereiken dus verwijzing nog niet gemaakt. RS: opnieuw geen gehoor. Briefje sturen*.'

5.4 Verweerder heeft ter zitting als verklaring gegeven dat hij bij de opvolgende bezoeken van klaagster zich steeds heeft gefocust op haar nieuwe hulpvragen en hierdoor ten onrechte geen acht meer heeft geslagen op haar voorgeschiedenis. Verweerder heeft daarbij uitdrukkelijk aangegeven zijn handelen hiermee niet goed te willen praten. Het college had graag gezien dat het (computer)systeem van verweerder had voorzien in een controlemechanisme zodat verweerder bij een opvolgend bezoek of inlogmoment direct had gezien dat een belangrijk actiepunt nog openstond. Dat een dergelijk controlesysteem ontbreekt, acht het college in hoge mate onzorgvuldig en niet meer van deze tijd. Verweerder heeft dit ter zitting ook beaamd en aangegeven dat in de praktijk verbetermaatregelen op dat punt zijn genomen.

5.5 Mevrouw C heeft namens klaagster ter zitting nog naar voren gebracht dat klaagster teleurgesteld is geweest in de vervolgacties van verweerder nadat hij erachter was gekomen dat hij een fout jegens klaagster had gemaakt. Klaagster heeft zijn betrokkenheid gemist en zijn oprechte spijt niet gevoeld.

5.6 Het college stelt voorop dat zij het zeer betreurt dat klaagster deze emoties heeft gevoeld en nog voelt. Het college overweegt in dat verband dat uit de stukken en uit de houding van verweerder ter zitting niet kan worden afgeleid dat verweerder – zoals klaagster zou hebben gezegd – onvoldoende betrokkenheid heeft getoond naar klaagster. Het college is van oordeel dat verweerder professioneel heeft gehandeld door na het ontdekken van de fout direct de confrontatie met klaagster aan te gaan.
Verweerder is niet weggelopen voor zijn verantwoordelijkheden; hij heeft zijn fout direct toegegeven, hij heeft klaagster gewezen op haar rechten, aangestuurd op een familiegesprek, heeft zich ingespannen voor een plek in een verpleeghuis en hij is nog bij klaagster in het verpleeghuis op bezoek geweest. Ondanks de fout van verweerder is klaagster bovendien bij verweerder gebleven en wenste zij geen andere huisarts. Het college oordeelt alles afwegend dan ook dat er onvoldoende grond is om aan te nemen dat verweerder in zijn nazorg richting klaagster (of haar nabestaanden) is tekortgeschoten.

06
De op te leggen maatregel

De conclusie van het voorgaande is dat de klacht gegrond wordt verklaard en een maatregel wordt opgelegd. Verweerder is ernstig tekortgeschoten in zijn rol als huisarts door een belangrijke en verstrekkende uitslag niet door te geven aan klaagster. Het college acht echter de kans op herhaling niet groot. Verweerder heeft adequaat en professioneel gehandeld toen hij de fout ontdekte en ook ter zitting heeft verweerder laten zien voor zijn verantwoordelijkheden niet weg te lopen. Het college zal dan ook volstaan met een waarschuwing. Om reden aan het algemeen belang ontleend als ook de uitdrukkelijke wens van klaagster om herhaling van de fout van verweerder te voorkomen, zal deze beslissing op na te noemen wijze worden gepubliceerd.

07
Beslissing

Het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te Groningen

- verklaart de klacht gegrond en legt de maatregel van waarschuwing op; (...)

Aldus gegeven door mr. J.G.W. Lootsma-Oude Nijeweme, voorzitter, mr. dr. D.V.E.M. van der Wiel-Rammeloo, lid-jurist, drs. B.R. Schudel, lid-beroepsgenoot, prof. dr. R.L. Diercks, lid-beroepsgenoot, dr. A.P.E. Sachs, lid-beroepsgenoot, bijgestaan door mr. D.M.S. Gribling, secretaris, en in het openbaar uitgesproken op 4 april 2017 door voornoemde voorzitter, in tegenwoordigheid van mr. L.C. Commandeur, secretaris. ■

web
De volledige tekst van deze uitspraak staat op medischcontact.nl/tuchtrecht. Log in, bekijk deze en eerdere uitspraken en discussieer mee.

Voor meer uitspraken zie tuchtrecht.nl.

OPVALLENDE UITSPRAKEN

Klacht tegen huisarts uit fietsclub van klager niet-ontvankelijk

Een huisarts wordt schending van haar gedragscode als arts verweten door het delen van vertrouwelijke medische informatie over klager met mensen van de fietsclub waar klager en de huisarts beiden lid van waren. Klager verwijt de huisarts hem opzettelijk kapot te maken door een belastende brief aan het bestuur van de fietsclub te sturen.
Het tuchtcollege oordeelt dat niet kan worden vastgesteld dat de verweten gedragingen hebben plaatsgevonden in de hoedanigheid van arts. Ook als er geen sprake is van handelen in de hoedanigheid van arts en het handelen in de privésfeer heeft plaatsgevonden, kan er sprake zijn van ontvankelijkheid van klager in zijn klacht. Dat is het geval als het aan de arts verweten handelen de waarden van het beroep in de kern raakt en niet los kan worden gezien van de hoedanigheid als arts. Dergelijk handelen zou het vertrouwen dat de samenleving in een arts stelt wezenlijk kunnen aantasten.
Naar het oordeel van het college is niet komen vast te staan dat de huisarts vertrouwelijk gegeven informatie over klager openbaar heeft gemaakt, noch dat zij ten onrechte een belastende brief over klager heeft geschreven. Daarom oordeelt het college dat klager niet ontvankelijk moet worden verklaard in zijn klacht. Het college wijst erop dat ook als klager ontvankelijk zou zijn verklaard in zijn klacht, de klacht bij gebreke van een feitelijke grondslag ongegrond zou zijn verklaard.

RTG Eindhoven, 29 november 2017

Elke week selecteren KNMG-juristen opvallende uitspraken in het gezondheidsrecht. Een volledig overzicht kunt u vinden op medischcontact.nl/recht Tegen uitspraken van regionale tuchtcolleges kan tot zes weken na de uitspraak nog hoger beroep worden aangetekend.

VELDWERK

DE HUISARTS

JOS VAN BEMMEL is praktijkhouder in Amersfoort

Doe mij maar softdrugs

Laat me nog één keertje zeuren over de dreigende collectieve verslaving aan opioïden zoals oxycodon in Nederland. Anno 2017 kunnen we hiervoor niet langer de farmaceutische industrie verantwoordelijk houden. We zullen als voorschrijvers zelf het boetekleed moeten aantrekken inzake het almaar vaker en makkelijker voorschrijven van deze (genees?)middelen. Het is niet eenvoudig om vertrouwd voorschrijfgedrag te veranderen, ook al omdat de patiënt daar aanvankelijk niet blij van wordt. De zorgverzekeraar is tot op heden niet geïnteresseerd er iets aan te doen. De farmaceutische kosten zijn laag en opium houdt het volk rustig. Als we echter naar het aantal ziekenhuisopnames kijken ten gevolge van dit voorschrijfgedrag, dan zou de aanpak ervan weleens kapitalen kunnen opleveren. Misschien moet de zorgverzekeraar toch maar het voortouw nemen om de epidemie te beteugelen. Die zou een financieel aantrekkelijk project voor huisartsen kunnen starten om patiënten van hun opiatenverslaving – soms al na twee weken gebruik! – af te helpen. Zoiets deed de zorgverzekeraar eerder toen dokters te vaak dure maagmiddelen en antidepressiva voorschreven. Met een goede financiële prikkel zal zelfs een overbelaste huisarts zo'n project steunen. De veel te drukke tweedelijnsdokter zal met een goede incentive vast ook meedoen. Een extraatje van de zorgverzekeraar voor het zetten van een vinkje bij 'Ja, ik heb met de patiënt gesproken over keuzemogelijkheden bij pijn', zal wonderen doen. En als we na noeste arbeid de door ons geïnduceerde harddrugverslaving onder controle hebben, dan kunnen we ons gaan richten op de nakende softdrugverslaving: medicinale cannabisolie is hot. Dit jaar zijn al tientallen gevallen van vergiftiging gemeld bij het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum. In mijn praktijk heb ik ook gebruikers. Soms kan het niet anders. En als ik dan toch voorschrijf dan verslaaf ik mijn patiënten liever aan soft- dan aan harddrugs.

MEDICINALE CANNABISOLIE IS HOT